

debet cuiuslibet displicere. Nam dicit spūssand⁹. Qui diligit iniquitatē
odit animā suā. ideo redarguendum est omne opus prauū scđm doctri
nam pauli autem magis redarguite hic apicitur nobis ostiū ad tractā
dum aliquid de peccatis alienis.

De peccatis alienis.

Ideo dicuntur aliena nō quia nō imputantur alicui tanquā p
pria. Sed quia exordiu sumūt ab alio & duolūtur ab alio
in alium p cōcomitanciā. Et continē in hīs metris Iussio
consiliū consensus palpo recursus. participans mutus non
obstans non manifestans. Et sunt numero nouē quorū expositio & no
ticia & differentia ac gradus multū est vtilis & necessaria confessorib⁹
& animarū pastorib⁹ & cuiuslibet pure consciencie uiro. Et expositio eorū
est scđm sanctū tho. albertū & guilbel. talis. Primo iussio. i. qui pcepit
peccatum fieri ille peccat mortaliter si tale ē op⁹ qđ sit de genere peccati
mortalis vt adulteriū furtum rapina verberatio clerici vel alteri⁹ sal
tem iniuriōsa. Et intellige quādo ex sua iussione secutū est opus scilicet
ablatio rei vel nomie suo factum scz quia amicus dñs. &c. Et post factū
ratū habuit etiam si prius non iussit alias non scz si non ex sua iussioe
vel non nomine suo. Sed alias etiam iste fuisse. facturus absqz iussioe
scilicet ppro motu tunc non tantum reputat licet quo ad cōsensum nō
sit sine culpa. Ratio hui⁹ dicti est quia ista iussio est causa principalis
ex quo procedit hoc opus. Ideo magis imputat pcepti qz exequēti
licet & exequēs etiam peccat vt dictū est nisi excuset p ignoranciā.
Et talis iubens teneē ad restitutionem & satisfactionem integram si ex
equēs non satisfacit. Si vero exequēs satisfacit mandans non tenetur
restituere quia iniuriā passus non potest idem debitum bis exigere.
& plus tenetur mandans restituere qz exigens quia est principalis cā
peccati. Teneē tamē in foro consciencie grauiorē penitentiā subire qz
exequēs. & si exequēs non satisfacit iniuriā passo scz restituendo & ve
niā ab eo petendo. Ad qđ oīno teneē scđm legem euangelij si offers
munus tuū. &c. vade prius reconciliari fratri tuo. Tunc mandans tes
netur ad utrūqz quia in duobus peccauit. scilicet auferendo rem alci⁹
& caritatem fraternā uiolando igitur etiam ad ista duo teneē si vere
vult penitere. hoc tamē intelligo si ille qui passus est iniuriā scit illuz
iussisse & esse causam sui damni. Alioquin si ignorat hoc tunc credo q
non tenetur veniā petere s; solum in corde suo sibi reconciliare. Cui⁹
ratio est quia nullus teneē culpam suā occultā alteri patefacere nisi
in confessione ppter scandalum vitandum. Nam alterius culpā. null⁹

debet publicare occultam quātomim? propriam ex fundamento caritatis
Sicut dicimus ex fundamento doctorū qd mulier adultera sed occulta
 accusata a viro suo de adulterio qd non potest p testes probare coram
 iudice non tenetur adulterium nec etiam debet confiteri publice. **E**tia
 si sibi p iudicem est indidum iuramentum & pstitū p eā qd velit fateri
 veritatem. **C**uius ratio est quia iudex peccat cogendo eam dicere veri
 tatem de occultis quia non spectat ad publicum iudicium nec ad ecclesi
 am de occultis iudicare vel scrutinium facere. **D**eo excedit talis iudex
 metas iudicij sui. **N**am ecclesia cuius ipse gerit vices solū iudicat de ma
 nifestis. excepto si publica fama laboraret contra mulierem de adulterio
 & esset suspecta. de hoc crimine hec est sententia sancti thome. **E**t sicut
 dico de isto crimine sic de omnibus alijs. **S**ecundum peccatum est malus
 consilium dare alteri ad aliquod viciosum opus tunc ille consulens tene
 tam ad restitutionem q̄ ad reatum peccati tam quo ad forum p̄sciēcie
 quo ad forū ecclesie. **S**i est publicum vt dictū est de primo hoc tamen ve
 rum q̄n ex hoc est vel p̄babiliter crediē damnum secutum tunc enim tes
 netur in solidum. **S**i vero alias non p̄pter consilium illius processum ē
 ad opus sed etiam p̄prio motu factū fuisset opus quo ad consciendā te
 netur reus coram deo quia quantū in se fuit fecit & amplius facere nō
 potuit sed quo ad ecclesiā ad alia non tene. **I**n istis duobus casibus si
 p̄apiens & consulens re existente integra & adhuc in nullo processu ē
 ad opus reuocauerint tam iussione q̄ consilium apud illum qui esset
 facturū opus iussū aut consultum sic qd ad noticiam eius dūenta
 fuit reuocatio. **E**t iste non minus procedit ad opus iam non imputat
 factum illi qui prius iussit seu consuluit & iam ille ex p̄prio motu facit.
 quia eadem sunt principia resolutionis & compositionis scz voluntas
 & reuocatio voluntatis. **T**um quo ad forum p̄sciēcie ille reuocans est
 reus si prius iussit aut consuluit plena voluntate licet opus nō fuerit
 subsecutum sicut dicimus de quolibet alio peccato mortali vel veniali in
 sola voluntate interius commissio teste xp̄o qui inquit viderit mulierem
 ad concupiscendum iam eam mechatus est in corde suo scz plena volun
 tate etiam sine ope subsecuto. **M**ath. v. **T**ercium peccatum est p̄sensus
 in opus viciosum & intelligiē consensus cooperationis. **S**i n. tantum co
 opareē qd sine eo opus illud fieri non potest si sit damnum tene oīno in
 solidum sicut principalis. **S**i aut sine eo fuisset factum restituat q̄tū
 nocuit p se aut p suos aut quātum de rebus illis habuit vel expendit
 hoc verum quātū ad forū iudiciale nihilomī si non fuit cōsensus co
 operationis sed approbationis & delectationis occulte etiā ignorāte actore
 vtiq non est sine culpa quo ad p̄sciēciam cum placuit sibi illud op̄ vi
 ciosum & deo contrariū. **N**am quilibet fidelis teneē voluntatem suā cō

formare diuine voluntati que semper est contraria peccato put determinat
doctores in fine primi sententiarum. Et hec conformatio deficit in con
senciente etiam occulto et nil coopante ad opus. Et ut prius dictum est
facientem et consencientem par pena pstringit. Et ista tria peccata sacra
scriptura nobis prefert in impiissimo rege israel achab. iij. **Re. xxi.**
Hic. n. rex concupiuit vineam naboth israelite qui eam sibi denegauit
tanquam hereditatem patris sui siue quo ad gratis dandum aut viden
dum. Et intantum appetiuit eam ut propter carenciam eius egrotare ui
deretur. Accessit iezabel vxor eius maledicta promisit sibi eam procuran
dam et consilio pessimo mico procurauit lapidationem Naboth in octis
quo occiso Achab possedit seu magis occupauit vineam. Ecce hic mul
tiplices persone omnes ree in occisione vnius et in rapina scilicet lapidat
res manibus sententiam ferentes iniquam consilium prestantes et post
factum suo nomine ratum habentes. **Deo** dixit helpas ad achab. **O**disti in
sup et possedisti. iij. **Re. xxi.** Nam secundum dispositionem iuris quatuor
modis committitur homicidium scilicet facto precepto consilio et defensione
i. defendendo homicidam suis verbis ab illis qui volebant ipsum retrahere
vel impedire. l. di. Si quis viduam. **Q**uis dubitat saulum fuisse reum
in lapidatione stephani licet non manu tamen coopatione in custodia ve
stimentorum et consensu. **Q**uartum est palpo. i. adulator laudans raptor
rem vel alium maleficum quasi strennuum et si ex hac adulatione damnum
secutum est tene in solidum. Si vero non ex hoc sed alias post factum vi
ciosum opus laudauit sciens esse viciosum mortaliter peccauit per con
sensum et fortificationem peccatoris ad similia facienda. **O** quot tales repe
riendi essent in curijs principum prelatorum et aliorum potentum scilicet consul
dium iudicum. **P**utamus ne multi reperiendi essent in aulis eorum qui ve
ritatem quam sentiant sine timore exprimere auderent. **P**uto non diu aula
eos contineret ut patet in **Iohanne baptista** qui decollatus fuit propter veritatem
annunciatam herodi unde consulendum esset cuilibet vitam innocentem du
cere cupienti ut pedes suos ab aulis retraheret nisi sciret se sic con
stantem quam nullis fauoribus timoribus a veritate posset deflecti. unde secundum
sanctum **Thomas** secundum secundam secundam **Adulatio** tripliciter potest esse peccatum mortale
Uno modo ratione materie ut cum quis laudat peccatum alicuius quia
hoc est contra deum et contra iusticiam ac dilectionem. **I**tem contra di
lectionem proximi quem in peccato fouet. **S**ecundo ratione intentionis cum
quis adulatur alicui ut fraudulenter ei noceat corporaliter vel spiritualiter
Tertio per occasionem sicut cuius laus adulatoris fit alteri occasio peccandi
Si tamen preter intentionem adulantis et tunc considerandum est utrum
sit occasio data vel accepta vel qualis ruina sequatur scilicet venialis vel
mortalis et secundum hoc iudicandum. **S**i autem quis ex sola auaritia

delectandi vel ad euitandū aliqd malū vt gsequendū aliqd necessitatis
alicui adulator non est contra caritatem nec mortale sed veniale velle
tamen placere hominibus ppter caritatem nutriendam vel vt eis pficē
spūaliter possit laudabile ē sicut **Paulus** ait. i. cor. iij. p omnia oibz
placeo sed ppter manem gloriā vel ppter lucz vel etiam in mal' esset
peccatum quia dicit **psal'** **Deus** dissipauit ossa eoz qui hominibz placēt
Quintum viciū est recursus. i. receptator. **Ma**; qui receptat latrōes
aut fures et eos tuetur vel rem raptam celat dolose vel excusat ita
q impeditur restitutio in solidū; tenere ē quia talis prestat patrociniū
peccatori et fouet eum i delictis suis scdm illud. **Tu** si videbas furē cur
rebas cum eo et cum adulteris portionem tuam ponebas. **Et** in illo pe
cato et precedenti sunt omnes qui excusant māifesta peccata laudando
ea nec corripiendo fouēdo res inique acquisite et celando eas. **Sextū**
est picipans scz qui in re aut lucro iniquo et damno alteri se picipē
reddit. **Et** tantum tenet quātum picipauit si n̄ fuit causa totius rapti
et non dubiū quid peccauit mortaliter. **Etiam** si puū quid pcepit ptra
voluntatem cūi istius rei. **Si** scienter hoc fecit secus si ignorāter. **Septi**
mū est mutus. i. qui furum videt fieri et dolose tacet cum posset im
pedire. **Hic** aut nō tenet restituere nisi ex officio ad hoc tenere ē. **Hic**
videtur locū habere correctio fraterna cū talis mutus videns aliū; pe
care et posset eum a peccato retrahere tacet aut timore aut amore. vñ
correctio fraterna scdm sanctum tho. in quarto. **Est** amonitio fratris
de emendatiōe delictoz ex fraterna caritate procedens. **Et** scdm aug.
et sanctum thomam cadit sub precepto in certis casibz scdm illud eccl.
xvij. vnicuiq mandauit deus de proximo suo et pmutē sollicita debent
esse mēbra tam corpis mistici scz ecclie qz etiā corpis humāi. **Et** quia
hoc est pceptum affirmatiuū. ideo nō p semp sed p certo tempe et loco
obligat scz quādo delinquēs occurrit et comode corripi potest et sperat
emendatio et non est alter cui emendatio incūbit ex officio. **Vide** igit
q in quibz casibz excusatur quis a correctione fraterna. **Prim** si qz
est et credit incorrigibilis. vnde **Iero.** frustra mti et nihil aliud qz odiū
querere extreme demencie est. i. si non est spes emendationis. **Secundo**
qñ est defectus pbationis dū criminaliter agitur. **Tercio** quādo prelato
ut iudici iā notum est crimen. **Quarto** quando quis meliori aut eque
opi bono occupatus est vt religiosi in clauistro quibus pro correctione
facienda exire nō licet. **Quinto** quādo potestas aut multitudo i culpa
ē ne scisma in plebe fiat et ne in peius labant quia difficile corriguntur
Vnde qñq meritoze omittitur correctio fraterna vt scdm sanctū aug.
pmo de ciuitate dei. quādo timetur pbabiliter ne alter in peius labatur
et tunc est officium caritatis omittere. **Secundo** omittitur cum peccato

mortali quā credit probabiliter fratrem suū posse a peccato retrahere &
 hoc omittit ppter comodū tempale aut amorem carnalem aut timorem
 offense humane postponēs salutē aīe terrenis rebus quia puerit or-
 dinē caritatis. tertio peccat veniale omittens quādo homo fit tardior
 ad corrigendū ppter vitandū incomodū & assequendū aliqd tempale co-
 modū. non tamen sic quin si cōstaret sibi qd posset eū retrahere a mor-
 tali hoc nō omitteret ppter commodum tempale vt p3 p aug⁷. i. de ci. dei
Secus vero est de correptione put est actus iusticie que pūnet ad p-
 lator. de quibus dicit paulus peccantes scz publice coraz omnibz argue
 vt ceteri metū habeant. Octauū est nō obstant. i. qd posset obistere & nō
 facit & maxime si pūnet ad officiū suū. vnde reges principes & alij ha-
 bentes tempale dominū ab īferozibz tributa & stipendia exigentes ob-
 ligati sunt ad restituendū damna subditis que p negligenciam tempū
 presidendum eis inferūē si saltem eis fuerit nūciatū & dūmodo resistere
 possunt. Ideo enim tributa eis prestant vt subditos defendant & si tri-
 buta non sufficiūt teneant subditos contribuere. Sic tamen qd non
 supflue ī pompis expendant stipendia eis assignata. Sententia est beati
 tho. Primū tamen puto intelligēdum quādo casus oportun⁹ occurrunt
 qd posset obistere. Non enim teneat quis per plateas currere & obistere
 velle omnibz peccatis. Et quādo potest sine suo damno obistere & nō ob-
 stare non enī teneat cum damno ppro resistē damno alieno nisi damnum
 esset anime. scilicet vt anima alterius saluaretur. damnū tempale ppiū
 debetē philipendere. hoc enī exigeret ordo caritatis vt pōne exēplum
Aug. de iuramento ne alter fieret piurus si vellet iūstum prestare iu-
 ramentum ego potius deberem damnū tempale sustinere & ab eo non
 exigē iuramentū si ego scirem eū iūstū pstare iuramentū. Nonū ē
 non manifest. i. quando quis scit vbi res rapta sit vel furtua & de
 hoc interrogatur & non indicat. Et hoc potest multas habere condi-
 tiones quia vitandū ibi ē scandalū & maius piculū qd īmmerē possz
 si indicaret scilicet homicidiū vel irregularitas seditio & alia multa sū
 discretionē. Sed si nullum ēē piculū aliud & ipse malivole celaret nec
 indicaret tunc esset alienum peccatū. non tamen tenet talis ad restitu-
 tionem nisi ex officio hoc teneatur. sicut de principibz dictū & de custo-
 dibz rerum & de depositariis. Et si ille pro latrocinio celat quia cupit
 piceps esse lucri vel aliquid precii inde pcepit mīe tamen credendū ē
 omnes esse pares in culpa qui in pōditis generibz delinquūt. Nam di-
 uerse sunt conditiones in excessibus que aliqn grauāt aliqn minuūt ex-
 cessus. sicut de adulatozibz aut celantibus vel non obstantibus pru-
 dens & discretus confessor cognoscē debet hui⁹ veritas patet ex caplo
 sicut dignum de homicidio in quo ponūtur cōsideranda quātitas reat⁹

polus est
 penitus est
 do p...
 odestum
 p...
 & p...
 que hic
 Et hoc
 mo...
 se & ille
 h...
 que f...
 qua d...
 de...
 x...
 & h...
 h...

Item
 regula
 r...
 Et hoc
 p...
 d...
 m...
 d...
 collig...
 reman...
 v...
 d...
 & am...
 p...
 tas fr...
 h...
 tam...
 p...

qualitas etas scia sexus conditio locus tempus. Et scdm hoc culpa & penitencia est inuigenda et intentio facti. In isto capitulo ponit distinctio p crimine homicidij perpetrati in ecclesia canthuariensi p eos qui occiderunt sanctum thomā canthuariensem archiep̄m. Et in eodem capitulo ponit fundamentalis distinctio homicidij quot modis contingit & de penis & cēsuris & dispensationibus eius in glosa ibidez. Bernhardi que hic omitto causa breuitatis & ip̄tinentie ad materiam presentem. Ex hoc sequit̄ qd domini tenentur seruos suos cohercere a criminibus i seruitio eorum & penes filios. ne penam hely sacerdotis incurrant scilicet se & illos damnando vt patet. i. Re. iiij. Mā dicit ppheta dauid. Nō habitabit in medio domus mee qui facit supbiam. 2c. Supbo oculo & insatiabili corde cum hoc nō edebam imo omnia peccata seruoz & filioz que sciendo smittunt̄. Scientibus domis & penibus ip̄is imputatur quia dicitur in prescripto capitulo sicut dignum non caret scrupulo societatis occulte qui manifesto facinori non desinit obuiare. Et dñ puer. xxiij. Qui potuit hominē liberare a morte & non liberauit eū occidit & dicit̄ defensione cōmitti aliqd crimen quādo q̄s pculsiozibz opem ferrz si p aliozū violentiā impediretur vt patet ibidem.

De hospitibus actiuis & passiuis.

Inter innumerabiles modos quibus hoīes vite necessaria acquirūt est quidem utiqz necessarius & utilis si fm iustas regulas exerceat scilicet recipe ad hospiciū homines extraneos aut etiam intraneos & eis vite necessaria mīstrat̄. Et hoc potest contingere dupliciter scilicet aut oīno gratuito p̄p̄t̄ dēū pure sine refusione sumptuū aut p̄cioz. De quibz scriptura sancta laudabilē predicat de multis sandoz exemplis meritum taliū & premiū multipliciter extollendo. Mā & inter hec opa misericordie a xp̄o i iudicio smemorando scriptura non tacuit. Matth. xxv. Hospes eram & collegistis me se reputans in suis mīmis mēbris susceptum eterna glā remunerandos de quibus scriptura exempla multiplicia ponit de Abraham & Noch. Qui p̄pter amorem hospitalitatis etiam in foribus sedisse leguntur captantes horam ne aliquis hospitandus preteriret. vñ & ambo angelos hospicio suscipe meruerunt. sicut patet Gen. xviij. & xix. capitulis. Cuius etiā mem̄it paulus ad hebreos. xij. Dicens caritas fraternitatis maneat in uobis & hospitalitatem nolite obliuisci. p hanc enim placuerunt quidam angelis hospicio receptis p̄ter quozū etiā tuitionem pacem & comodum loth maluit duas filias stupro exponere dūmodo illi illesi fuissent conseruati a iedomitis culmibus. Gen.